

Ossów

Pole Bitwy Warszawskiej 1920

15/M/19

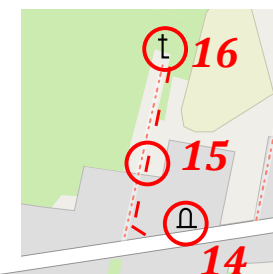
poprzednia wersja
1/X/19

Wieś Ossów powstała w XVI wieku. Początkowo współwłasność Stanisława Czerniakowskiego i wojewody podlaskiego Mikołaja Kiszki, po 1580 r. należała wyłącznie do tego drugiego. Ludność Ossowa liczyła wówczas ok. 60 osób.

Pod koniec XIX wieku Ossów stał się wsią włościańską o typie ulicówki i taką postać zachował do dziś. Wojny nie omijały Ossowa. Wprawdzie I wojna światowa oszczędziła wieś, ale w dniach 14–15 sierpnia 1920 r. pod Ossowem rozegrała się kluczowa w wojnie polsko-bolszewickiej tzw. bitwa warszawska. Zakończona zwycięstwem Polski nad bolszewikami, przeszła do międzywojennej historii jako jedna z dwudziestu bitew decydujących o losach świata. Poległ w niej ksiądz Ignacy Skorupka, który stał się symbolem walki o stolicę. Na miejscu znajdują się: kaplica, cmentarz poległych, krzyż upamiętniający miejsce śmierci Skorupki, jego pomnik, a także pawilon historyczny. Od kilkunastu lat każdego 15 sierpnia w Ossowie odbywa się rekonstrukcja tej słynnej bitwy z 1920 roku.

Legenda

- budynek
- ⚡ figura religijna
- † krzyż
- ⌚ pomnik
- tablica
- × inny obiekt

Na planie Ossowa zaznaczono miejsca i obiekty będące punktami kontrolnymi (PK). Do każdego z nich zadano pytanie. Odpowiedzi na pytania, jako potwierdzenie przebycia trasy należy dostarczyć do organizatora.

Opracowanie trasy: Sławomir Otap

Opracowanie graficzne: Wojciech Drozda

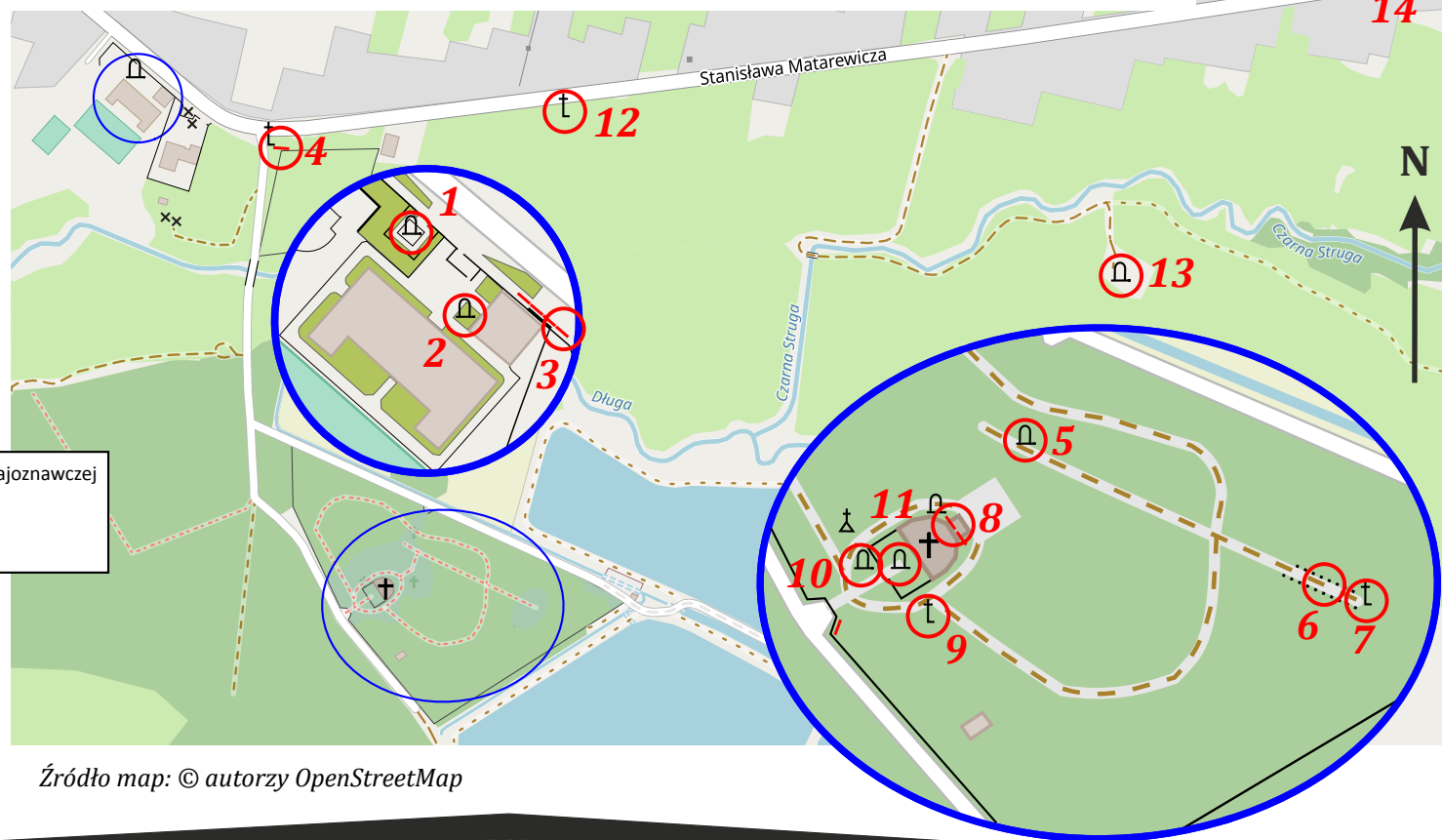
Trasa zalicza się do Jubileuszowej Odznaki Turystyczno-Krajoznawczej „Bitwa Warszawska 1920–2020”.
Regulamin odznaki jest do pobrania ze strony <https://praga.warszawa.pttk.pl>

Aktualność trasy:
15 sierpnia 2019 r.
Wersja 1.2

Dł. trasy: ok. 3 km
Liczba PK: 16

Źródło map: © autorzy OpenStreetMap

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (15/M/19)

1	<i>Pomnik księdza majora Ignacego Skorupki, odsłonięty 15 sierpnia 2000 roku.</i> Gdzie Jan Paweł II poświęcił kamień węgielny pod pomnik?
2	<i>Głaz z tablicą pamięci gen. broni Tadeusza Jordana Rozwadowskiego.</i> Odzyskanie i utrzymanie czego zawdzięcza nasz naród „jednemu z Tych”?
3	<i>Tablice upamiętniające pomoc innych narodów w Bitwie Warszawskiej i w walkach o niepodległość Polski.</i> Ile pocisków dotarło do Polski w sierpniu 1920 roku z fabryki w Csepel?
4	<i>Krzyż poległych pod Ossowem. Stoi na miejscu, dokąd znoszono po bitwie ciała poległych. Oficjalny spis rozpoznanych poległych w boju pod Ossowem obejmuje 70 nazwisk.</i> Skąd zaczęła wychodzić ludność wsi (zob. tablica przy krzyżu)?
5	<i>Pomnik oficerów, dowódców oddziałów walczących w Bitwie Warszawskiej, zamordowanych przez Rosjan w 1940 roku.</i> Ilu generałów wymieniono na tablicy?
6	<i>Od 2012 roku to miejsce nosi nazwę „Panteon Bohaterów w Sanktuarium Narodowym w Ossowie”. Na jego terenie ustawiono pomniki ofiar katastrofy smoleńskiej.</i> Czyj pomnik stoi naprzeciw pomnika Anny Walentynowicz?
7	<i>23 kwietnia 2010 roku z inicjatywy Lasów Państwowych na cmentarzu w Ossowie posadzono 96 dębów pamięci ofiar katastrofy smoleńskiej.</i> Kto poświęcił to miejsce (zob. tablica przed krzyżem)?
8	<i>Kaplica pod wezwaniem Matki Boskiej Zwycięskiej, zbudowana w 1928 i rozbudowana w 1982 roku. Po obu stronach wejścia znajdują się tablice pamiątkowe. Najnowsza poświęcona jest duchownym zamordowanym w latach 1984–1989.</i> Z jakiego utworu Juliusza Słowackiego pochodzi cytat umieszczony na tablicy?
9	<i>Cmentarz Poległych w Bitwie Warszawskiej, Krzyż Jubileuszowy 2000 roku.</i> Jakie stanowiska w hierarchii kościelnej zajmowali duchowni wymienieni na tablicy?
10	<i>Pomnik Józefa Hallera, dowódcy frontu i generalnego inspektora armii ochotniczej, ustawiony na Cmentarzu Poległych w Bitwie Warszawskiej.</i> Na ilu warstwach kostki umieszczono rzeźbę generała?
11	<i>Cmentarz Poległych w Bitwie Warszawskiej, pomnik poległych pod Ossowem.</i> Ile razy „...odpieraliśmy hordy bolszewickie i tu padliśmy u wrót stolicy...”?
12	<i>Krzyż przydrożny.</i> Ile pionowych prętów znajduje się w furtce ogrodzenia?
13	<i>Polakowa Górka. Pomnik nagrobny w formie krzyża prawosławnego 22 bezimiennych żołnierzy Armii Czerwonej poległych w boju pod Ossowem. Pierwotnie z tyłu pomnika stały wydłużone stalowe elementy symbolizujące bagnety nachylone względem ziemi. Zostały one tuż przed odsłonięciem w listopadzie 2010 r. usunięte jako element budzący największe kontrowersje. Podstawy bagnetów w kształcie sześcianów służą obecnie jako miejsce na znicze.</i> Ile granitowych sześcianów wkomponowano w obudowę mogiły?
14	<i>Pomnik z 1939 r. poświęcony Ignacemu Skorupce w pobliżu miejsca, gdzie stał dom, do którego przyniesiono ciało księdza z pola bitwy.</i> Jaki jest numer zespołu szkół, który opiekuje się tym miejscem pamięci?
15	<i>Wystawa plenerowa „Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 roku”, poświęcona księdzu Ignacemu Skorupce.</i> Ilu żołnierzy towarzyszy księdzu na zdjęciu z tablicy nr 2?
16	<i>Miejsce śmierci ks. Ignacego Skorupki. Krzyż i tablica na pamiątkę udzielenia błogosławieństwa Ziemi Ossowskiej przez Jana Pawła II.</i> Ilu duchownych poświęciło tablicę?

Odpowiedzi należy przesać pod adresem poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza.

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na liście osób, które przebyły trasę TRInO na stronie internetowej <http://trino.pttk.pl>.